

موسسه حقوقی آوای عدالت سرش

قانون تشکیل شرکتهای سهامی زراعی مصوب ۱۳۵۲.۲.۳

قانون تشکیل شرکتهای سهامی زراعی/

مصوب ۱۳۵۲.۲.۳/

ماده اول - به منظور فراهم نمودن موجبات افزایش درآمد سرانه کشاورزان و آشنا نمودن زارعان با اصول و شیوههای پیشرفته کشاورزی و دامداری و دامپروری و جلوگیری از خرد شدن و تقسیم اراضی مزرعوی به قطعات کوچک غیر اقتصادی و افزایش میزان سطح زیر کشت کشور با استفاده از اراضی بایر و موات و مسلوب المنفعه و ترویج و توسعه فعالیتهای غیر کشاورزی و به خصوص صنایع دستی روستایی وزارت تعاون و امور روستاها براساس وظایف پیشبینی شده در ماده یک قانون تشکیل وزارت مذکور به تدریج در واحدهای روستایی (هر واحد روستایی از چند قریه و یا چند قریه و مزرعه تشکیل می شود) مناطق مختلف کشور شرکتهای سهامی زراعی را تشکیل می دهد و عنداللزوم می تواند وسعت منطقه عمل شرکتهای متشکله را تغییر دهد./

تبصره - شرکتهای سهامی زراعی و شرکتهای تعاونی تولید روستایی متشکل در هر یک از مناطق مختلف کشور می توانند ضمن مشارکت بایکدیگر نسبت به تشکیل واحدهای دامداری و دامپروری بزرگ و تشکیل مجتمع های شیر و گوشت و استقرار صنایع کشاورزی به منظور فراهم نمودن موجبات افزایش ارزش افزوده تولیدات کشاورزی و دامی خود اقدام نمایند./

ماده دوم - سهامداران شرکتهای سهامی زراعی اشخاص ذیل خواهند بود:/

۱ - زارعی که در اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی و قوانین تقسیم و فروش خالصات مالک یا مستاجر زمین شده یا بشوند./

۲ - خرده مالکانی که در اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی شق تقسیم را انتخاب نموده اند در صورت تمایل آنها و با موافقت وزارت تعاون و امور روستاها./

۳ - کشاورزان و خرده مالکینی که مشمول هیچ یک از مراحل قوانین و مقررات اصلاحات ارضی نبوده و هنگام تصویب قانون اصلاحی قانون اصلاحات ارضی (۴۰.۱۰.۱۹) شخصا و مستقیما به امر زراعت اشتغال داشته اند./

تبصره - در هر یک از واحدهای روستایی سهامداران شرکتهای سهامی زراعی حق استفاده مطلق و دائم اراضی را که در اختیار دارند به شرکت واگذار می نمایند و متناسب با ارزش این حق و مقدار و موقعیت زمین مربوط و ارزش عوامل زراعی تعدادی از سهام شرکت را که وزارت تعاون و امور روستاها بر اساس مقررات پیشبینی شده در اساسنامه این قبیل شرکتها موضوع ماده پنج این قانون تعیین می نماید دریافت خواهند نمود./

ماده سوم - در مناطقی که شرکتهای سهامی زراعی تشکیل می شود وزارت تعاون و امور روستاها می تواند حق استفاده مطلق و دائم از اراضی موات و بایر و مسلوب المنفعه و دایر متعلق به دولت را در اختیار شرکتهای سهامی زراعی بگذارد، در این صورت وزارت مذکور به نسبت سهمی که باتوجه به تبصره ماده دوم این قانون تعیین می شود در شرکت دیسهم خواهد بود و عواید حاصل از این سهام را به منظور کمک و تقویت شرکتهای سهامی زراعی مربوط و یا زارعی که سهام کمتری را در اختیار دارند طبق آیین نامه ای که به تصویب شورای موضوع ماده ۱۷ برسد اختصاص خواهد داد./

ماده چهارم - هر گاه صاحبان اراضی مکانیزه و سایر شرکتها و واحدهای کشاورزی یک منطقه تقاضای تشکیل شرکت سهامی زراعی نمایند وزارت تعاون و امور روستاها مخیر است بعد از بررسی نسبت به تشکیل شرکت سهامی زراعی در منطقه اقدام و کمکهای فنی و مالی لازم را در حدود قوانین موضوعه و اساسنامه شرکتهای سهامی زراعی درباره آنها معمول دارد./

ماده پنجم - شرکتهای سهامی زراعی طبق اساسنامه ای که نمونه آن بر اساس اصول بازرگانی تهیه و به پیشنهاد وزارت تعاون و امور روستاها به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید تشکیل و اداره می شوند. این شرکتها پس از ثبت در دفتر مخصوصی که وزارت مذکور ترتیب می دهد دارای شخصیت حقوقی خواهند بود. کلیه تغییرات و اقدامات مربوط به ثبت شرکتهای مذکور در این دفتر انجام می شود./

ماده ششم - در مناطقی که تشکیل شرکتهای سهامی زراعی اعلام می شود در صورتی که حداقل پنجاه و یک درصد از اشخاص مذکور در ماده دوم این قانون عضویت شرکت را قبول و بقیه از امضای اوراق و اسناد و دفاتر مربوط به تشکیل شرکت امتناع نمایند، وزارت تعاون و امور روستاها به قائم مقامی مستنکفین اقدام لازم را انجام خواهد داد./

ماده هفتم - مدیران شرکت سهامی زراعی در مورد حفظ و نگاهداری و بهره برداری از اموال و دارایی شرکت در حکم امین خواهند بود. این اشخاص و همچنین مأمورین ذیربط هر گاه در امور مربوط به شرکتها مرتکب جرم بشوند تعقیب و به حداکثر مجازاتی که در قوانین مربوط مقرر است محکوم خواهند شد. تعقیب و دادرسی در این قبیل موارد فوری و خارج از نوبت به عمل می آید./

ماده هشتم - رسیدگی به اختلافات سهامداران و کارکنان شرکتهای سهامی زراعی با شرکت و مدیران شرکت و با بالعکس نسبت به امر اشتغال و با فعالیتهای کشاورزی و غیر کشاورزی در حوزه شرکت با هیأت های سه نفری منتخب وزارت تعاون و امور روستاها خواهد بود./

تصمیم هیأت های مزبور قطعی و به تقاضای ذینفع مأمورین ژاندارمری مکلف به اجرای آن می باشند. آیین نامه نحوه رسیدگی هیأت های فوق از طرف وزارت تعاون و امور روستاها پیشنهاد و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید./

ماده نهم - سهامداران شرکتهای سهامی زراعی می توانند سهام خود را بدون هیچگونه محدودیتی به شرکت یا به سهامداران دیگر همان شرکت و با فرزندانشان خود منتقل نمایند و در هر مورد انتقال منوط به موافقت کتبی هیأت مدیره شرکت سهامی زراعی مربوط و تایید وزارت تعاون و امور روستاها می باشد./

به هر حال هدف این خواهد بود که سهام متعلق به هر یک از سهامداران از سهام مربوط به بیست هکتار زمین آبی تحت کشت کمتر نباشد./

ماده دهم - در صورت فوت هر یک از سهامداران از طرف شرکت نسبت به اداره سهم متوفی اقدام و وراثت به نسبت

سهام‌الارث از عواید سهام‌استفاده خواهند کرد. ضمناً در صورت تقاضای وراثت یا وارث شرکت سهامی زراعی می‌تواند طبق اساسنامه خود نسبت به خرید سهام و تادیه بهای آن و یا انتخاب یک نفر از ورثه (با توافق سایر وراثت) به عنوان قائم‌مقام متوفی اقدام نماید./

ماده یازدهم – شرکتهای سهامی زراعی که با عضویت گروه‌های مندرج در ماده ۲ این قانون تشکیل شده و می‌شوند تا ده سال از پرداخت هر گونه مالیات و عوارض و حق‌الثبت و هزینه‌ها و وجوهی که طبق قوانین سایر شرکتهای متعهد به پرداخت آن هستند معاف می‌باشند./

تبصره – خرده‌مالکان مذکور در بند ۳ ماده ۲ این قانون که با عضویت در شرکتهای سهامی زراعی عوایدی را تحصیل نمایند در صورتی که میزان مالکیت هر یک از آنها بیش از حداکثر مقدار زمینی باشد که در اختیار یک خانواده زارع مقیم ده محل وقوع ملک آنها باشد از لحاظ پرداخت مالیات و عوارض مشمول قوانین و مقررات مربوط می‌باشند./

ماده دوازدهم – چنانچه زارعان سهامدار اقساط بدهی خود از بابت بهای اراضی را که طبق قوانین و مقررات اصلاحات ارضی به آنها منتقل یا اجاره داده شده به موقع پرداخت ننمایند بدهی آنها وسیله شرکت سهامی زراعی مربوط پرداخت و به حساب آنها منظور خواهد شد./

ماده سیزدهم – وزارت تعاون و امور روستاها با اعطا وام و همچنین کمکهای مالی و فنی بلاعوض و پرداخت هزینه‌های بنیادی شرکتهای سهامی زراعی را در اجرای وظایفی که به عهده دارند حمایت می‌نماید./

بودجه و اعتبارات لازم برای اجرای این منظور از محل اعتبارات عمرانی و یا جاری دولت تأمین خواهد شد./

تبصره – میزان بهره وامهای پرداختی به شرکتهای سهامی زراعی حداکثر معادل میزان بهره وامهای پرداختی به شرکتهای تعاونی روستایی خواهد بود./

ماده چهاردهم – در کلیه اقدامات و برنامه‌هایی که وزارتخانه‌ها و سازمانها و بنگاه‌ها و شرکتهای دولتی در مورد عمران روستایی و برنامه‌های آبادانی و آبیاری و بهبود وضع محصول و خرید فراورده‌های کشاورزی و امثال آن اجرا می‌نمایند حوزه عمل شرکتهای سهامی زراعی حق تقدم خواهند داشت./

ماده پانزدهم – به وزارت تعاون و امور روستاها اجازه داده می‌شود که با تصویب هیأت وزیران سازمانها و مؤسسات لازم برای تأمین خدمات فنی و تجاری مورد نیاز شرکتهای سهامی زراعی و تعاونی‌های تولید روستایی را تأسیس نماید. در صورتی که این سازمانها و مؤسسات به صورت بازگانی اداره شوند اساسنامه مربوط همچنین اصلاحات احتمالی بعدی آن وسیله وزارت تعاون و امور روستاها تهیه و پس از تصویب کمیسیونهای تعاون و امور روستاها و دارایی و استخدام مجلسین به مورد اجرا گذاشته خواهد شد./

ماده شانزدهم – سهامداران شرکتهای سهامی زراعی چنانچه به تبعیت از برنامه فعالیت‌های شرکتهای سهامی زراعی مربوط وظایف محول به خود را انجام ندهند، به پیشنهاد هیأت مدیره شرکت و تأیید وزارت تعاون و امور روستاها از عضویت شرکت سهامی زراعی اخراج و سهام آنها برابر آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت تعاون و امور روستاها به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید خریداری و در مقابل دریافت بها به صورت نقد یا اقساطی در درجه اول به سایر سهامداران داوطلب شرکتهای سهامی زراعی که دارای سهام کمتری می‌باشند و در درجه دوم به شرکتهای سهامی زراعی مربوط واگذار خواهد شد./

ماده هفدهم – به منظور تعیین روش کلی و تهیه برنامه کار و تصویب طرحها و پیش‌بینی و اختصاص اعتبارات لازم برای شرکتهای سهامی زراعی و شرکتهای تعاونی تولید روستایی (که با اجرای قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکتهای تعاونی روستایی تشکیل می‌شود) و نظارت در حسن اجرای وظایفی که در قانون تشکیل شرکتهای سهامی زراعی و اساسنامه آن برای وزارت تعاون و امور روستاها پیش‌بینی شده است شورایی به نام شورای امور شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستایی به ریاست وزیر تعاون و امور روستاها و عضویت معاون وزارت تعاون و امور روستاها در امور شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای تولید – رییس سازمان ترویج و توسعه فعالیت‌های غیر کشاورزی – مدیرعامل سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران – رییس سازمان شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای تولید – رییس سازمان اصلاحات ارضی – رییس مرکز تحقیقات وزارت تعاون و امور روستاها – مدیر کل حقوقی وزارت تعاون و امور روستاها و دو نفر از کارمندان واجد صلاحیت وزارت تعاون و امور روستاها به انتخاب وزیر تعاون و امور روستا تشکیل می‌گردد./

مصوبات و تصمیمات شورای مذکور وسیله مراجع ذیربط تابع و وابسته به وزارت تعاون و امور روستاها به مورد اجرا گذاشته خواهد شد./

تبصره – میزان فوق‌العاده شغل کارکنان شرکتهای تعاونی تولید روستایی نیز که به صورت مستمر در منطقه عمل این قبیل شرکتهای انجام وظیفه می‌نمایند مانند میزان فوق‌العاده شغل کارکنان شاغل شرکتهای سهامی زراعی در واحدهای روستایی بر اساس مقررات ماده ۱۰ اساسنامه قانونی مرکز تحقیقات وزارت تعاون و امور روستاها (مصوب ۴۸۰.۱.۳۰) وسیله شورای امور شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای تولید تعیین و پرداخت خواهد شد./

ماده هیجدهم – برای دهاتی که در حوزه عمل یک شرکت سهامی زراعی قرار می‌گیرند انجمن واحدی به نام انجمن واحد روستایی به جانشینی انجمنهای دهات تابعه شرکت مزبور برابر مقررات مربوط به انتخابات انجمنهای ده تشکیل خواهد شد./

در این مورد پس از اعلام وزارت تعاون و امور روستاها وزارت کشور نسبت به انحلال انجمنهای دهات واقع در محدوده عمل شرکت سهامی زراعی و تشکیل انجمن واحد روستایی اقدام خواهد نمود./

تبصره – کلیه اموال و دارایی و تعهدات انجمنهای ده منحل شده طی صورتجلسه به انجمن واحد روستایی مزبور تحویل و منتقل می‌شود و انجمن واحد روستایی کلیه وظایف و اختیارات انجمنهای ده را بر طبق مقررات مربوط نسبت به دهات واقع در حوزه عمل شرکت سهامی زراعی انجام خواهد داد./

ماده نوزدهم – در مناطق روستایی کشور که به علت حوادثی از قبیل زلزله – سیل – انهدام یا نقصان آب، وزارت تعاون و امور روستاها به منظور کمک به کشاورزان و عمران منطقه و بهبود امر زراعت تشکیل شرکت سهامی زراعی و با شرکت تعاونی تولید روستایی را لازم بداند حوزه عمل شرکت را در محل و مساحتی که مناسب بداند تعیین و بلافاصله اراضی و مستحدثات و اعیانی و قنوات و چاه‌های آب و وسائل آبیاری موجود در آن محدوده را در تصرف و اختیار شرکت قرار خواهد داد./

بهای اراضی و مستحدثات و اعیانی و قنوات و چاه‌های آب و وسائل آبیاری که در اختیار شرکت قرار خواهد گرفت با رعایت مقررات ماده بیستم همین قانون پرداخت می‌گردد./

وزارت مذکور سهامداران شرکت را از زارعین – کشاورزان خود کار که ممر اعاشه آنها منحصر از طریق کشاورزی است و در منطقه روستایی سکونت داشته‌اند انتخاب و محل سکونت جدید و میزان سهام هر یک را متناسب با تعداد افراد خانوار و زراعت قبلی آنان معین می‌نماید./

در صورتی که بنا به اطلاعات دریافتی از مراجع محلی فوت اشخاص مذکور رسماً اعلام گردد، سهام به صورت کلی به نام ورثه صادر و تودیع خواهد شد و پس از صدور گواهی حصر وراثت ورثه حق استفاده از منافع سهام را خواهند داشت./

تبصره - وزارت تعاون و امور روستاها می‌تواند از مقررات فوق در مورد زارعینی که اراضی زراعتی آنان در مخازن سدهای دولتی قرار بگیرد استفاده نماید./

ماده بیستم - اراضی و مستحدثات و اعیانی و ماشین آلات کشاورزی و قنوات و چاه‌های آب و وسائل آبیاری واقع در حوزه عمل شرکت‌های سهامی زراعی و شرکت‌های تعاونی تولید روستایی در صورتی که در تاریخ تشکیل شرکت در مالکیت یا اجاره سهامداران نباشد به وزارت تعاون و امور روستاها منتقل می‌گردد و متناسب با آن وزارت مذکور طبق ماده سوم این قانون در شرکت سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستایی مربوط ذی‌سهم خواهد بود. ترتیب ارزیابی این قبیل اراضی و مستحدثات و اعیانی و ماشین آلات و قنوات و چاه‌های آب و وسائل آبیاری و نحوه پرداخت بهای آنها نقداً بر اساس بند ۳ ماده ۵۰ قانون برنامه و بودجه و ضوابطی خواهد بود که طبق آیین‌نامه به پیشنهاد وزارت تعاون و امور روستاها به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید./

تبصره - کلیه اسناد و قراردادهایی که مانع از اجرای مواد ۱۹ و ۲۰ این قانون است با تشخیص و اعلام کتبی وزارت تعاون و امور روستاها فسخ شده محسوب می‌گردد./

ماده بیست و یکم - سهامداران و سایر اشخاصی که در اجرای این قانون برای تنظیم و امضا اوراق یا اسناد و دفاتر دعوت می‌شوند چنانچه در موعد مقرر حضور نیابند وزارت تعاون و امور روستاها به قائم مقامی آنان اوراق یا اسناد و دفاتر مربوطه را امضا می‌نماید همین ترتیب در سایر مواردی که به علل و معاذیر دیگری از قبیل مجهول‌المالک بودن ملک یا عدم گواهی حصر وراثت و یا معین نبودن ولی یا قییم صغار امضا و تنظیم اسناد و دفاتر یا سایر اوراق مربوطه به شرکت متعسر باشد معمول خواهد شد./

در این قبیل موارد وجوه و قبوض یا سهام تعیین شده در صندوق ثبت محل تودیع خواهد گردید تا پس از تعیین تکلیف قطعی قانونی به ذیحق تسلیم شود./

ماده بیست و دوم - در اجرای این قانون ادارات ثبت و دفاتر اسناد رسمی نسبت به تنظیم یا فسخ اسناد و مأمورین انتظامی در مورد تصرف یا خلعید از محدوده مورد عمل شرکت‌های سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستایی مکلفند دستور وزارت تعاون و امور روستاها را بلافاصله پس از اعلام به‌مورد اجرا گذارند./

ماده بیست و سوم - نسبت به اراضی بایر و مسلوب‌المنفعه واقع در حوزه عمل شرکت‌های سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستایی در دهات مشمول مراحل مختلف اصلاحات ارضی طبق ماده سوم این قانون عمل خواهد شد./

ماده بیست و چهارم - هر گاه پس از تعیین و صدور سهام اختلافی در مورد میزان سهام و تعلق آن ایجاد شود به تقاضای وزارت تعاون و امور روستاها یا اشخاص ذینفع موضوع در هیأت سه نفری مقرر در ماده ۸ این قانون مطرح و طبق تصمیم هیأت اقدام خواهد شد./

ماده بیست و پنجم - در صورتی که مدیر عامل - بازرس و سایر مأموران منتخب برای خدمت در سازمان امور شرکت‌های سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستایی از بین کارکنان سازمان مرکزی تعاون روستایی یا بانک تعاون کشاورزی انتخاب شوند بر حسب مورد حقوق و مزایای ثابت آنان از محل بودجه سازمان مرکزی تعاون روستایی و بانک تعاون کشاورزی و سایر مزایای آنها به میزان مورد تایید شورای شرکت‌های سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستایی (موضوع ماده ۱۷ این قانون) از محل اعتبارات طرح مربوط پرداخت خواهد شد./

مدت اشتغال این قبیل کارکنان در سازمان امور شرکت‌های سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستایی برابر مقررات مربوط جز سوابق خدمات آنان در سازمان مرکزی تعاون روستایی و یا بانک تعاون کشاورزی محسوب می‌شود./

تبصره - تشکیلات اداری سازمان مرکز تعاون روستایی در کشور و ترتیب و حدود ارتباط واحدها و کارکنان آن با دستگاه‌ها و سازمانهای اداری تابعه و وابسته به وزارت تعاون و امور روستاها همچنین نحوه واگذاری تدریجی وظایف و امکانات و اختیارات سازمان مزبور به اتحادیه‌های تعاونی روستایی استان‌ها و فرمانداری کل در جهت تفویض اختیارات به مسئولان محلی و تبعیت سیاست عدم تمرکز با تصویب وزیر تعاون و امور روستاها تعیین خواهد شد./

ماده بیست و ششم - مرکز تحقیقات وزارت تعاون و امور روستاها (موضوع ماده ۱۵ قانون شرکت‌های سهامی زراعی مصوب ۴۶۰۱۰۲۷ و ماده ۸ قانون عمران و نوسازی روستاها و انحلال وزارت تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی و تعیین تکلیف مؤسسات وابسته به آن) کماکان طبق اساسنامه‌ای که به تصویب کمیسیونهای مجلسین رسیده اداره خواهد شد. تغییرات احتمالی بعدی این اساسنامه نیز پس از تصویب کمیسیونهای نامبرده لازم‌الاجرا خواهد بود./

ماده بیست و هفتم - به وزیر تعاون و امور روستاها اجازه می‌شود که انجام بررسیها و مطالعات مربوط به تنظیم بازار و بازاریابی داخلی برای محصولات اساسی کشاورزی و دامی شرکت‌های سهامی زراعی و شرکت‌های تعاونی روستایی و کشاورزانی را که هنوز موجبات عضویت آنها در شرکت‌های تعاونی روستایی و شرکت‌های تعاونی کشاورزی فراهم نشده است (موضوع ماده ۸ قانون عمران و نوسازی روستاها و انحلال وزارت تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی و تعیین تکلیف مؤسسات وابسته به آن) به هر یک از واحدهای اداری ذیصلاح وزارت مذکور محول نماید./

ماده بیست و هشتم - کلیه اقداماتی که طبق مقررات قانون شرکت‌های سهامی زراعی (مصوب ۴۶۰۱۰۲۷) و قانون الحاق مواد ۱۷ و ۱۸ به قانون مزبور (مصوب ۴۷۰۳۰۴) و لایحه قانونی اصلاح موادی از قانون تشکیل شرکت‌های سهامی زراعی (مصوب ۴۷۰۸۰۱۱) تا تاریخ ابلاغ این قانون به دولت وسیله وزارت تعاون و امور روستاها به عمل آمده کماکان به قوت خود باقی است./

تبصره - اصلاحات بعدی اساسنامه و آیین‌نامه‌های مذکور در این قانون پس از تصویب مراجع مربوط لازم‌الاجرا خواهد بود./

قانون فوق مشتمل بر بیست و هشت ماده و ده تبصره پس از تصویب مجلس شورای ملی در جلسه روز یکشنبه ۱۳۵۱۰۱۲۰۲۷ در جلسه روز دوشنبه سوم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و پنجاه و دو شمسی به تصویب مجلس سنا رسیده است./

/